

Nuvela psihologică

„Moara cu noroc” de Ioan Slavici

Ioan Slavici cultivă realismul bazat pe **observația socială și psihologică**.

Moara cu noroc este ca specie literară nuvelă realist- psihologică.

Temă principală - **a degradării umane** generate de patimă înavușirii, se colorează romantic prin:

- **tema destinului** ce deschide și închide nuvela și **tema fascinația răului** (prezența malefică a lui Lică)

Titlul este numele hanului așezat la răscruce de drumuri.

Valoarea simbolică a acestui topos se luminează în capitolul al doilea prin afirmația că ”moară a încetat a mai măcina și s-a prefăcut în cârciumă” și prin imaginea celor două **morii**- moara adevărată, „părăsită, cu lopețile rupte” și **hanul** (motiv frecvent în literatura română - valorizat negativ de Slavici); Titlul închipuie, simbolic, răscrucea în destinele eroilor; închide în el o amară ironie, simbolizând un spațiu malefic intrat sub zodia unui „noroc” înșelător, efemer.

Titlul evidențiază intenția moralizatoare a scriitorului, funcția modelatoare a operei.

STRUCTURA:

I. planul exterior, obiectiv, al existenței sociale, influențează fenomenologia vieții sufletești a eroilor, planul este dinamizat de conflicte exterioare puternice:

- conflict economic**: dorința de câștig a lui Ghiță și Lică
- conflict de interese**: Sămădăul -stăpân un fapt al ținutului
- conflict moral** (triumghiul masculin: Ghiță- Lică- Pinteia și triumghiul feminin: Ana -bătrână -Femeia în negru)

II. planul interior, psihologic (un plan analitic) în care se investighează sfera trăirilor de conștiință și a celor emoții tensionate; eroii sunt firi complicate, dilematice, cu patimi și slăbiciuni care declanșează conflicte interioare;

-**conflictul moral** (Ghiță: dorința de a rămâne om cinstit / setea de îmbogățire; Ana: devota ment și infidelitate

-**conflictul psihologic** (conștiința valorilor autentice rațiune versus pasiune, slăbiciunile care ajung să le controleze viața

Subiectul este construit ca experiență dramatică a eroilor confrunțați cu o lume aspră, în care valorile morale tind să fie înlocuite cu cele materiale; desenul epic este linear, structurat pe cele cinci momente clasice ale subiectului:

Acțiunea se desfășoară într-un spațiu geografic real, în pusta arădeană (Fundureni, Ineu, Oradea), pe durata unui an (, Anul trecut Paștile căzuseră tocmai în timpul mutării lor la Moara cu noroc”; cele două categorii au și conotații simbolice: loc binecuvântat și locul rău, timp ”luminat” și durata nocturnă malefică;

- **expozițiunea**- dezvoltată dialogic, confruntare de idei, de valori și opțiuni existențiale capitolul întâi;

- secvențe descriptive de tip tablou/ portret capitolul al doilea

- **intriga**: apariția la han a Sămădăului capitolul al 3-lea

- **desfășurarea acțiunii**: dezvoltarea conflictului psihologic:

- tentativele lui Ghiță de a se opune influenței lui Lică
- înstrăinarea de Ana fascinată tot mai mult de Lică
- implicarea în afacerile necinstite ale lui Lică, jefuirea arendașului și uciderea femeii în negru și a copilului ei
- procesul la care Ghiță depune mărturie falsă sfârșește cu condamnarea lui Săilă Boarul și a lui Buză Ruptă
- dilemele lui Ghiță care pendulează între tentația îmbogățirii, gelozie și dorința răzbunării (Jandarmul Pinte)

- **punctul culminant** - hotărârea lui Ghiță de a-l da prins lui Pinte pe Lică în duminica Paștelui

- **deznodământul** -Ghiță pleacă după jandarm, dar la întoarcere, înțelege că și a distrus iremediabil căsnicia:

1. Ghiță o înjunghie pe Ana, apoi e împușcat de Răuț din porunca lui Lică; incendierea hanului

2. sinuciderea lui Lică, pentru a nu fi prins de Pinte

- epilog - imaginea locului purificat prin foc și reflecția bătrânei asupra destinului "așa le-a fost dată"

Ghiță - personaj principal, centru de iradiere a semnificațiilor; destinul său ilustrează cele 3 straturi tematice ale nuvelei: social

psihologic

moral

- personaj realist, tipologic, complex dilematic, dinamic

- procesul devenirii lui Ghiță este surprins prin mijloacele analizei psihologice: observație: (perspectiva naratorului omniscient și a celorlalte personaje), monolog interior și dialog polemic; fapte, gânduri, descrierea mediului, model comportamental, relațiile cu ceilalți; de venirea tragică se adâncește prin „căderea” dintr-o ipostază în alta, dinspre omul moral, spre cel imoral;

1. **prima ipostază: omul moral** care respectă codul etic al comunității și ține la respectul familiei „pater familias”; regim sufletesc: echilibru interior, fericire, demnitate

a 2-a ipostază: **omul dilematic** care pendulează între dorința de a rămâne om cinstit și ispita câștigului nemuncit: regim sufletesc: nehotărâre, lupta cu sinele, suspiciune, sentimentul înstrăinării / culpabilității, scindare /duplicare

a treia ipostază: **omul imoral**: căzut din demnitatea ființei în zonele obscure ale instinctelor (lăcomie, orgoliu și sete de răzbunare, gelozie) în sufletul lui se produc mutații; regim sufletesc: solitudine, grav dezechilibru interior, justificarea slăbiciunilor; opțiunea finală a eroului (de a se situa, cu sacrificiul suprem, de partea Legii) e tardivă;

- Ilustrează o tipologie general umană: tema predestinării

- în construcția nuvelei se reunesc două perspective estetice: realismul psihologic și clasicismul

„Moara cu noroc”

de Ioan Slavici

PĂLĂRIA ALBĂ	PĂLĂRIA NEAGRĂ	PĂLĂRIA GALBENĂ	PĂLĂRIA VERDE	PĂLĂRIA ALBASTRĂ
Care sunt principalele evenimente prezentate în text?	Prezentați greșelile făcute de fiecare personaj.	Dacă ar fi să fii avocatul apărării pentru ..., ce argumente ai aduce pentru a-i justifica fapta.	Imaginează-ți că erai în locul Tu cum ai fi procedat?	Cine crezi că a greșit? Ce învățătură desprindem din acest text?

GHIȚĂ	față de familie	față de gura lumii	față de Sămădău
la început			

--	--	--	--

GHIȚĂ	față de familie	față de gura lumii	față de Sămădău
la sfârșit			

Introducerea lui Lică în narațiune

Înfruntarea dintre Ghiță și Lică

Celelalte confruntări:

Sămădău - gura lumii:

Sămădău - familie

Jocul 1 - primul șoc de satisfacție al femeii

.....

Jocul 2 - dansul nupțial, prefigurare a dansului nopții

Judecata: Ana se manifestă de acum

.....

Drumul lui Lică în noapte:

.....

Uciderea soției: tragism dostoevskian al solidarității în nenorocire; pregătirea: ca o ceremonie de îngropăciune; sinucidere comună și salvatoare, scoțând un rău prin rău; întârzie, pregetă, calculează, împlinește recules un ritual

.....

Focul: purificator ce distruge totul :

.....

FIȘĂ DE EVALUARE A DISCURSULUI ORAL

calitatea argumentelor	calitatea argumentării	privire	gesturi	ținută	mimică	volumul și inflexiunile vocii	poziția corpului

FB=3 PUNCTE foarte bine

B=2 PUNCTE bine

S-1 PUNCT satisfăcător